

Atentát na Reinharda Heydricha

Charakteristika doby

- 29. 9. 1938 Mnichovská dohoda
- 15. 3. 1939 Protektorát Čechy a Morava
- 16. 3. 1939 Slovenský štát
- 1. 9. 1939 začíná 2. světová válka
- 1939 – 1941 Hitlerovské armády vítězí (téměř) na všech frontách
- 22. 6. 1941 útok na SSSR (Operace Barbarossa)
- září 1941 příchod Reinharda Heydricha do Prahy – 1. stanné právo

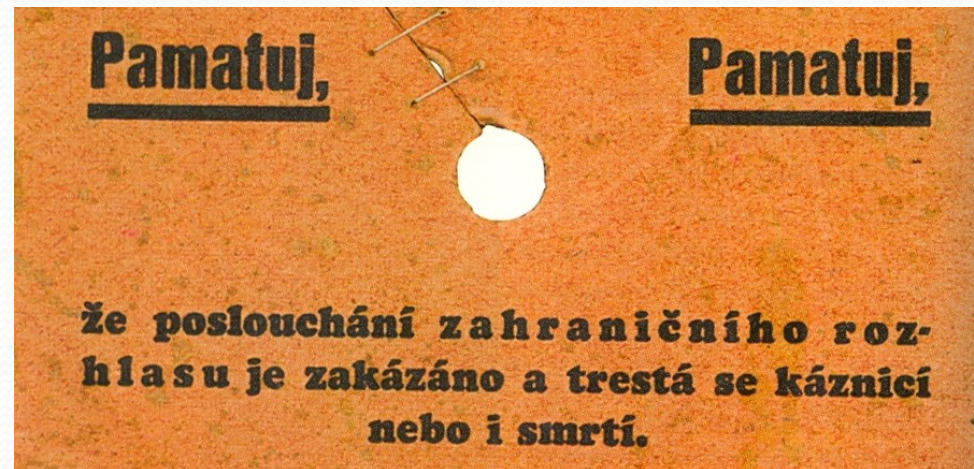
PROTEKTORAT BÖHMEN - MÄHREN

- od 1. září 1939 přidělový systém, přiděly se postupně snižují
- od roku 1940 se výrazně zhoršuje sociální a hospodářská situace v Protektorátu
- začíná se prodlužovat pracovní doba z 8 na 10 hodin denně, někdy i 12 hodin denně
- společnost stále více slyší na hesla odporu proti okupaci (pracuj pomalu)
- v létě 1941 začínají platit protižidovská opatření (nošení hvězdy)

Aktivity domácího odboje

- Zpravodajství (předávání informací politického, hospodářského a vojenského charakteru čs. exilu a Spojencům)
- Sabotáže, stávky a pracovní pasivita (heslo „Pracuj pomalu“)
- Propaganda (vytváření a distribuování ilegálního tisku a ovlivňování veřejného mínění)
- Příprava celonárodního povstání v návaznosti na vojenské úspěchy Spojenců (ON počítala s mobilizací 90 000 mužů podzemní armády)
- Formulování představ o poválečné ČSR (rozsáhlé sociální reformy, náprava chyb První republiky, odsun Němců, omezení stranictví aj.)
- Ukrývání politiky a rasově perzekuovaných
- Převaděčství
- Demonstrace
- Bojkot německých týdeníků
- Partyzánská aktivita
- Podpora rodin zatčených

Specifika českého odboje

- Počátky odboje spadají do doby „mírové a předválečné“
- Minimální zkušenosti s praxí nacistického režimu
- Vedle protinacistického odboje v Německu první odboj v Evropě
- Spoléhání se na vypuknutí války, vojenský neúspěch nacistů a následné povstání v týlu
- Naivní snaha navázat na první odboj a protirakouskou Mafii
- Minimální zkušenost s ilegální činností z dob První republiky
- Absolutní nedostatek zbraní
- Mnichovem nalomená morálka a chybějící bojový „křest ohněm“
- Slabá tradice ozbrojených povstání (naposledy 5 dní v r. 1848!)
- Nedůvěra k západním spojencům a víra v pomoc SSSR
- Značná vzdálenost od front
- Nevyhovující geografické podmínky pro partyzánskou činnost
- Do jisté míry úspěšná pacifikující politika nacistů - metoda „cukru a biče“

Činnost Gestapa

- gestapo podřízeno st. sekretáři K. H. Frankovi a ten Heydrichovi šéfovi RSHA v Berlíně
- zatýkání na základě udání agentů SD - (zpravodajské) bezpečnostní služby
- placení konfidenti gestapa sloužili často jako "volavky"
- zvěrstva, kruté mučení a výslechy zatčených
- v době stanného práva se vykonávaly popravy bez soudů
- česká policie a četnictvo byly nuceny sekundovat činnosti gestapa německé policie

„Tři králové“

Josef Balabán (1894-1941)
člen užšího vedení ON

Josef Mašín (1896-1942)
otec Ctirada a Josefa Mašínů

Václav Morávek (1904-1942) - *„Věřím v Boha a ve své pistole.“*

Legendární představitelé domácího odboje byli součástí ON a věnovali se celé škále odbojových aktivit – udržování radiotelegrafického spojení s Londýnem a informování o situaci v Protektorátě, formování sítě rozptýlených odbojových organizací, diverzní činnosti (mj. neúspěšný atentát na H. Himmlera v Berlíně), spolupráci s “trumfovým esem” čs. rozvědky – agentem A-54 (pracovník Abwehru Paul Thümmel), shromažďování zbraní, vydávání ilegálního časopisu „V boj“ aj.

Cíle exilové vlády v Londýně

Mezi hlavní úkoly exilové vlády patřilo:

- Koordinovat svoji aktivitu s domácím odbojem, případně i protektorátní vládou
- Docílit uznání u Spojenců jako legitimní exilové vlády
- Prosadit ideu právní kontinuity s První republikou
- Anulovat Mnichovskou dohodu a uznat tak obnovené Československo v předmnichovských hranicích
- Začlenit obnovené Československo do systému kolektivní bezpečnosti (OSN)
- Řídit rozsáhlé a roztroušené čs. vojenské jednotky v zahraničí

Reinhard Heydrich

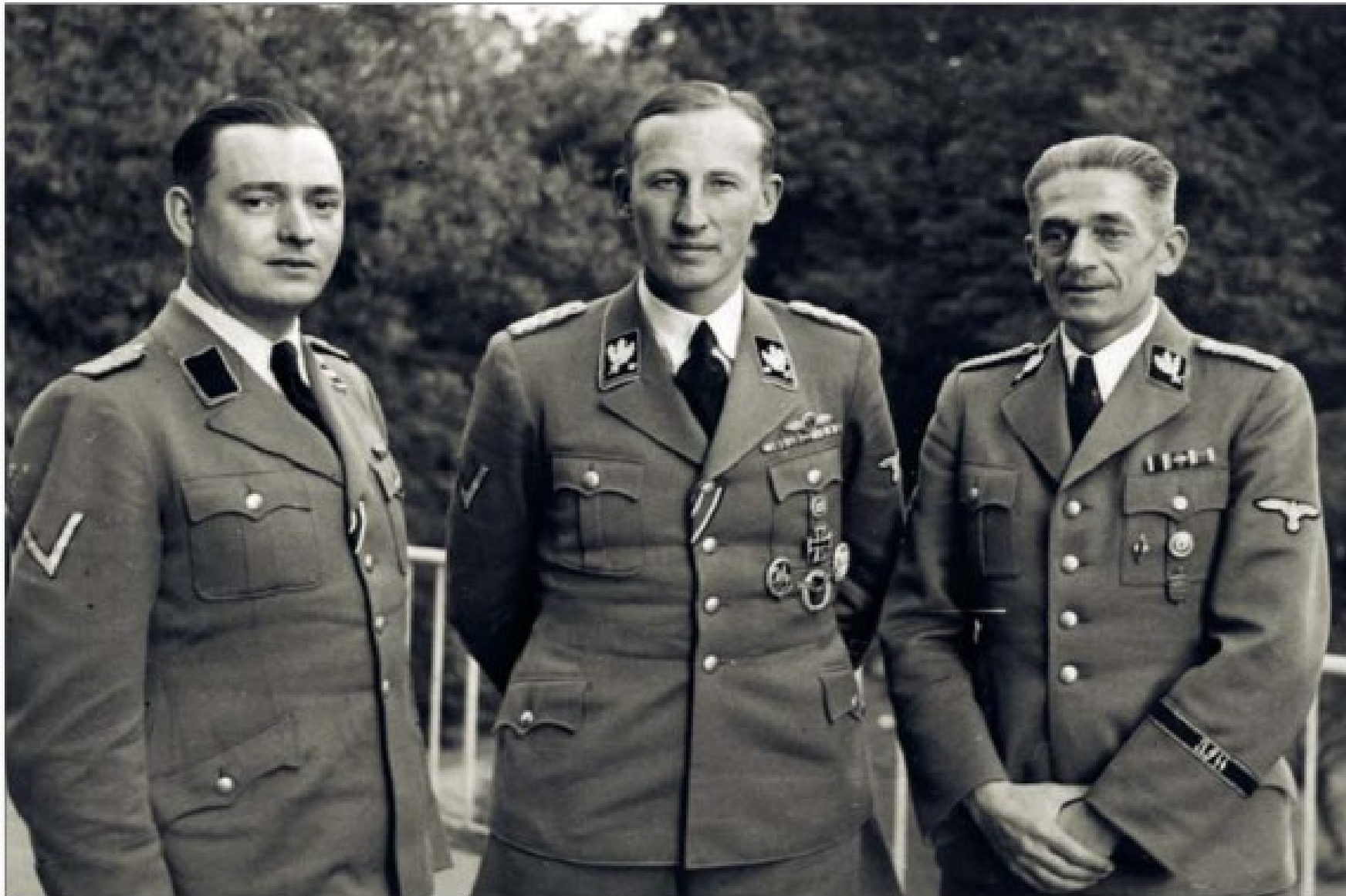
Reinhard Heidrich

- 7. března 1904 – 4. června 1942
- prominentní nacist, blízký spolupracovník Heinricha Himmlera
- SS-Obergruppenführer a generál policie, šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti (RSHA) a Bezpečnostní služby (SD), prezident Interpolu v letech 1940–1942
- v letech 1941–1942 zastupující říšský protektor Protektorátu Čechy a Morava
- podílel se na perzekuci Židů a posléze se stal jedním z hlavních organizátorů holocaustu. Předsedal konferenci ve Wannsee, která uvedla do praxe tzv. Konečné řešení židovské otázky
- jako zastupující říšský protektor využíval politiku cukru a biče – sociální výhody dělníkům pracujícím pro potřeby Třetí Říše a zároveň brutální perzekuci vůči neloajálním a nepřátelům

Reinhard Heydrich – aktivní vykonavatel Hitlerovy vůle

- Heydrich svou činností upevňoval nacistickou diktaturu.
- Naprosto se ztotožnil s nacistickou rasovou teorií.
- Spustil první masové vraždění Židů po útoku na Sovětský svaz.
- Z koncentračních táborů pomohl vytvořit efektivní nástroj průmyslového masového vyhlazování Židů i jiných „nepohodlných národů a osob“ pro říši. Byl velmi aktivní, horlivý a získával stále více moci.
- Údajně snil o vůdcovské pozici v říši.
- Byl posílán na špinavou práci, kterou prováděl s vervou.
- Měl organizační talent, ale využíval ho pro zločinecké cíle.
- Odpočíval hrou na violoncello, jízdou na koni, šermem, sportovním létáním.
- I vzezřením představoval prototyp národního socialisty.

Horst Böhme, Reinhard Heydrich, K. H. Frank

„Konečné řešení židovské otázky“

- Konference Wannsee - 20. ledna 1942.
- Heydrich předsedal setkání vysokých představitelů nacistického Německa.
- **Chladně a bez emocí byla domluvena spolupráce jednotlivých stranických a říšských úřadů na úplné likvidaci Židů v Evropě.**
- V protokolu konference byl zmíněn i Protektorát Čechy a Morava:

Při praktickém provádění konečného řešení bude Evropa pročesána od Západu na Východ. Území říše včetně Protektorátu Čechy a Morava musí mít přednost, třeba už jen z důvodů bytových a jiných sociálně politických potřeb.

Evakuovaní Židé budou přivezeni vlakem nejprve do takzvaných tranzitních ghett, aby odtud byli odvezeni dále na Východ.

*Kenneth Branagh
v roli Heydricha
ve filmu
Konference ve
Wannsee, režie
Frank Pierson*

Stanné právo v protektorátu

gen. Alois Eliáš, odsouzen k trestu smrti (vykonán červnu 1942) za spolupráci s odb.org. Obrana národa a E.Benešem (*chlebičková aféra*)

- Den po svém příjezdu vyhlásil Heydrich stanné právo v šesti největších městech (Praha, Brno, Ostrava, Olomouc, Kladno, Hradec Králové).
- Stanné soudy začaly vylašovat rozsudky smrti.
- Hned 28. října byli **popraveni vedoucí činitelé Obrany národa - gen. Josef Bílý a gen. Hugo Vojta**. Ministerský předseda **Alois Eliáš** byl odsouzen k trestu smrti.
- Brzy následovaly další osobnosti.
- Na základě stanných soudů bylo popraveno 486 osob, 2242 odvečeno do koncentračních táborů.

gen. Josef Bílý – po odchodu gen. Ingra do exilu vedl org. Obrana národa. Před zatčením žil v ilegalitě

Několik zajímavostí

- po nástupu Heydricha a zatčení Eliáše chtěl Hácha rezignovat, ale nacisté mu vyhrožovali, že popraví zatčené Čechy, pokud to udělá...
- stejně tak Eliáše nutili k prohlášení (že si tu smrt zaslouží, ať lidé dostanou rozum,...), jinak povraždí vybrané elity národa
- Eliáš nebyl popraven (až 19.6.1942), ale ponechán jako takové rukojmí, aby se odboj zklidnil...
- 2/5 trestů smrti za 1. stanného práva bylo pro šmelináře – mělo to H zvednout popularitu, protože obyčejní lidé tím černým trhem dost trpěli

Paradesantní výsadky

- Od dubna 1941 do jara 1945 je čs. exilovou vládou v Londýně vysláno do protektorátu v několika vlnách **přes 100 výsadkářů**.
- 38 operačních skupin má různá určení (**diverze, zpravodajství, koordinace** činnosti odboje) cíle a osudy.
- Polovina parašutistů válku nepřežije.
- Situace v Protektorátě je o mnoho složitější a horší, než jsou jejich očekávání.
- Někteří dobrovolně přejdou do služeb nacistů, další nedobrovolně.
- Mezi nejúspěšnější desanty se řadí **Anthropoid, Silver A, Clay aj.**
- Výsadky jsou vysílány i k našim krajanům na Slovensko, Francie, Itálie a Rumunsko a účastní se jich i němečtí antifašisté ze Sudet.
- Desantů využívá i **SSSR**. Mají podobné úkoly jako výsadky ze Západu, ale jsou mnohonárodnostnější a především silně infiltrovány agenty NKVD a vůbec zaměřeny na **ideologické působení**.

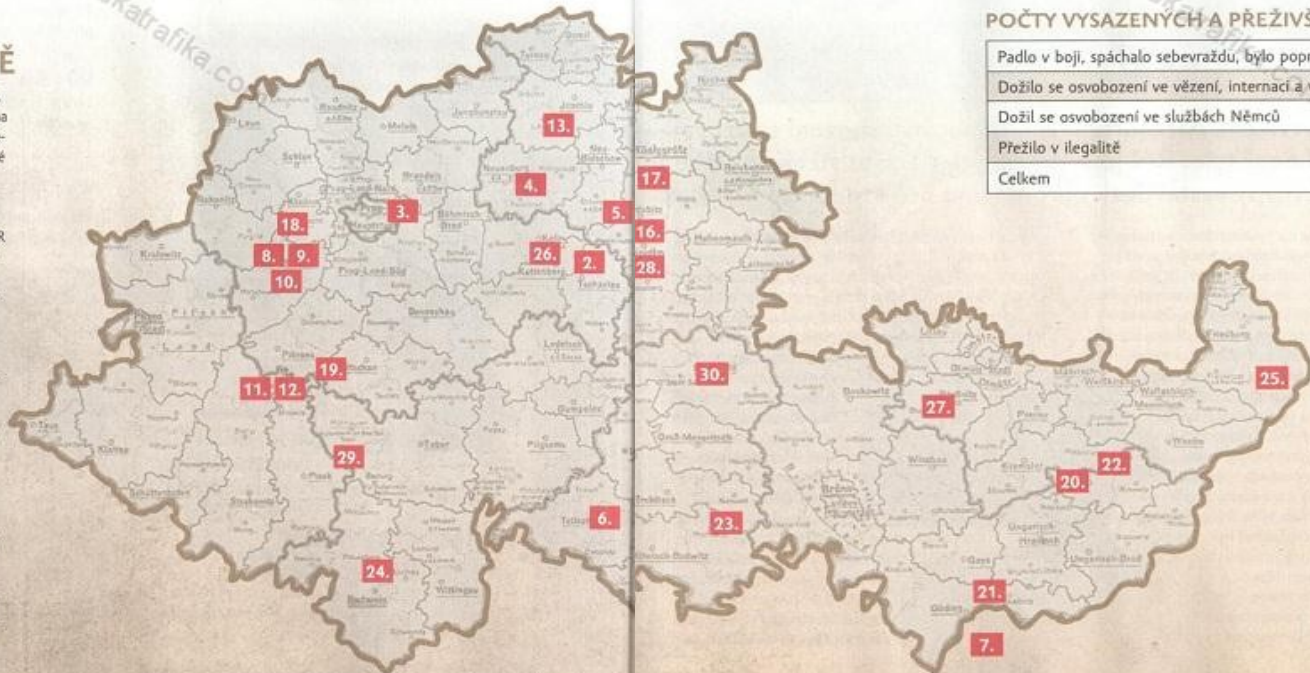
2. 10. 1941	PERCENTAGE	rt. Otmár Riedl (†10. 10. 1994)
3. 12. 1941	ANTHROPOID	svob. asp. František Pavella (†11. 1. 1943)
4. 12. 1941	SILVER A	rtm. Jan Kolář (†18. 6. 1942)
5. 12. 1941	SILVER B	čet. Jiří Potěček (†2. 7. 1942)
6. 12. 1941	OUT DISTANCE	čet. Vladimír Šachta (†1967)
7. 12. 1941	ZINC	des. asp. Ivan Holaněk (†1. 4. 1942)
8. 4. 1942	BIOSCOP	svob. Viliam Gerik (†29. 4. 1947)
9. 4. 1942	BIVOUAC	čet. Jan Hrubý (†18. 6. 1942)
10. 4. 1942	STEEL	des. asp. Libor Zepietal (†27. 9. 1944)
11. 4. 1942	INTRANSITIVE	svob. Oldřich Dvořák (†9. 7. 1942)
12. 4. 1942	TIN	des. Vojtěch Lukabík (†8. 1. 1943)
13. 10. 1942	ANTIMONY	rt. Jaroslav Svarec (†18. 6. 1942)
14. 3. 1943	IRIDIUM	svob. Lubomír Jasiněk (†16. 1. 1943)
15. 3. 1943	BRONSE	rtm. Vladislav Soukup (†15. 3. 1943) des. Bohumír Kobylka (†15. 3. 1943)
16. 4. 1944	CALCIUM	rt. František Šrůky (†5. 5. 1965) rt. Karel Němčický (†31. 7. 2004)
17. 4. 1944	BARIIUM	čet. asp. Josef Žizba (†18. 1. 1945)
18. 4. 1944	SULPHUR	rt. Oldřich Janko (†1. 3. 1945)
19. 4. 1944	CHALK	rt. František Nedělka (†70. let) čet. Josef Kůndl (†17. 2. 2007)
20. 4. 1944	CLAY	čet. asp. Cestmír Šiošůs (†29. 2. 2008)
21. 4. 1944	CARBON	rtm. Josef Vanc (†7. 5. 1944) čet. asp. Jaroslav Špel (†11. 4. 2005)
22. 5. 1944	POTASH	rt. Stanislav Zveřec (†23. 11. 1962) čet. asp. Josef Machovský (†10. 8. 1991)
23. 5. 1944	SPELTER	rt. Rudolf Novotný (†29. 12. 1953) čet. Jan Vavřda (†15. 4. 1995)
24. 7. 1944	GLUCINIUM	rt. František Trpák (†30. 5. 2000) čet. Josef Cíkan (†1. 4. 1985)
25. 9. 1944	WOLFRAM	rt. Vladimír Reměžec (†10. 1. 2001) rt. Karel Svoboda (†3. 4. 1982) čet. Robert Manula (†12. 6. 2012)
26. 12. 1944	TUNGSTEN	rtm. Leopold Mustl (†23. 10. 1997)
27. 12. 1944	EMBASSY	čet. Jan Grajcar (†10. 2. 1994)
28. 12. 1945	PLATINIUM – PEWTER	rt. Jaroslav Pešín (†11. 8. 1972) čet. Jaroslav Mláček (†7. 8. 2017)
29. 2. 1945	COTTAGE	voj. Vlastislav Žuk (†1994)
30. 2. 1945	BAUXITE	

1. 10. 1941	PERCENTAGE	rt. Otmár Riedl (†10. 10. 1994)
2. 10. 1941	PERCENTAGE	svob. asp. František Pavella (†11. 1. 1943)
3. 12. 1941	ANTHROPOID	rtm. Jan Kolář (†18. 6. 1942)
4. 12. 1941	SILVER A	čet. Jiří Potěček (†2. 7. 1942)
5. 12. 1941	SILVER B	čet. Vladimír Šachta (†1967)
6. 12. 1941	OUT DISTANCE	des. asp. Ivan Holaněk (†1. 4. 1942)
7. 12. 1941	ZINC	svob. Viliam Gerik (†29. 4. 1947)
8. 4. 1942	BIOSCOP	čet. Jan Hrubý (†18. 6. 1942)
9. 4. 1942	BIVOUAC	des. asp. Libor Zepietal (†27. 9. 1944)
10. 4. 1942	STEEL	svob. Oldřich Dvořák (†9. 7. 1942)
11. 4. 1942	INTRANSITIVE	des. Vojtěch Lukabík (†8. 1. 1943)
12. 4. 1942	TIN	rt. Jaroslav Svarec (†18. 6. 1942)
13. 10. 1942	ANTIMONY	svob. Lubomír Jasiněk (†16. 1. 1943)
14. 3. 1943	IRIDIUM	rtm. Vladislav Soukup (†15. 3. 1943) des. Bohumír Kobylka (†15. 3. 1943)
15. 3. 1943	BRONSE	des. Antonín Kubeček (†15. 3. 1943)
16. 4. 1944	CALCIUM	rt. František Šrůky (†5. 5. 1965) rt. Karel Němčický (†31. 7. 2004)
17. 4. 1944	BARIIUM	čet. asp. Josef Žizba (†18. 1. 1945)
18. 4. 1944	SULPHUR	rt. Oldřich Janko (†1. 3. 1945)
19. 4. 1944	CHALK	rt. František Nedělka (†70. let) čet. Josef Kůndl (†17. 2. 2007)
20. 4. 1944	CLAY	čet. asp. Cestmír Šiošůs (†29. 2. 2008)
21. 4. 1944	CARBON	rtm. Josef Vanc (†7. 5. 1944) čet. asp. Jaroslav Špel (†11. 4. 2005)
22. 5. 1944	POTASH	rt. Stanislav Zveřec (†23. 11. 1962) čet. asp. Josef Machovský (†10. 8. 1991)
23. 5. 1944	SPELTER	rt. Rudolf Novotný (†29. 12. 1953) čet. Jan Vavřda (†15. 4. 1995)
24. 7. 1944	GLUCINIUM	rt. František Trpák (†30. 5. 2000) čet. Josef Cíkan (†1. 4. 1985)
25. 9. 1944	WOLFRAM	rt. Vladimír Reměžec (†10. 1. 2001) rt. Karel Svoboda (†3. 4. 1982) čet. Robert Manula (†12. 6. 2012)
26. 12. 1944	TUNGSTEN	rtm. Leopold Mustl (†23. 10. 1997)
27. 12. 1944	EMBASSY	čet. Jan Grajcar (†10. 2. 1994)
28. 12. 1945	PLATINIUM – PEWTER	rt. Jaroslav Pešín (†11. 8. 1972) čet. Jaroslav Mláček (†7. 8. 2017)
29. 2. 1945	COTTAGE	voj. Vlastislav Žuk (†1994)
30. 2. 1945	BAUXITE	

13. VÝSADKÁŘI V OBSAZENÉ EVROPE

Výsadky nesměly jen na území předválečné ČSR. Prvního července 1944 byla v Paříži vysazena skupina STROYER (rt. K. Tichý a čet. asp. B. Menšík), která organizovala odboj českých krajanů ve francouzské Francii. Po odesání jednotek protektorátního vojska do Itálie měl do oblasti jejich působení směřovat výsadek SILICA. Ten byl rozdělen do dvou částí SILICA-JIH (kpt. R. Krzák) a SILICA-SEVER (kpt. R. Hrubec, čet. B. Nocar). Krzák působil v týku přítele od 9. září do 17. listopadu 1944. Letoun Hrubcem a Nocarem však 11. září 1944 narazil do vrchoviny a všichni jeho pasažéři zahynuli. Do Vídně mířila operace GUMMIT zahájená 1. července 1944. Jejím jediným účastníkem byl český Čech a katolický kněz J. Pojar, který zde zorganizoval výkonnou zpravodajskou skupinu pracující pod přítekem čs. exilové vlády až do konce roku 1944. Pojar byl rozprášen gestapem. Pojarovci se po zatčení dočkali zatajit příslušnost k čs. zahraničnímu odboji a vězení se dočkali osvobození.

Čs. vojáci byli používáni i v rámci britských zpravodajských operací, a to především na Balkáně. Jednou z těchto operací KATARKAT byl do Jugoslávie 13. září 1944 odeslán ppor. J. O. Vrána. Operace LOCKSMITH, mající za úkol sabotáž v Korinském průplavu, se účastnil des. J. Kotrba. Zatímco Vrána se před koncem války vrátil do Londýna, Kotrba byl v Řecku zajat a zahynul na jaře 1945 v koncentračním táboře.

POČTY VYSAZENÝCH A PŘEŽIVŠÍCH PARAŠUTISTŮ ZE ZÁPADU

Padlo v boji, spáchalo sebevraždu, bylo popraveno	51
Dožilo se osvobození ve vězení, internaci a v koncentračních táborech	12
Dožil se osvobození ve službách Němců	1
Přežilo v ilegilitě	37
Celkem	101

1. vysazen v Rakousku
14. 15. sestřeleni nad Německem

Výsadkové skupiny se podle charakteru svého poslání dělily na:

- kurýrní
- sabotážní a diverzní
- zpravodajské
- spojovací
- zásobovací
- teroristické
- přejímací
- organizační
- bojové

16. 4. 1941

BENJAMIN

1

rt. Otmar Riedl (†10. 10. 1994)

4. 10. 1941

PERCENTAGE

2

svob. asp. František Paveška (†11. 1. 1943)

29. 12. 1941

ANTHROPOID

3

rtm. Josef Gabčík (†18. 6. 1942)

rtm. Jan Kubík (†18. 6. 1942)

29. 12. 1941

SILVER A

4

npor. Alfred Bartoš (†22. 6. 1942)
rtm. Josef Valčík (†18. 6. 1942)

čt. Jiří Potůček (†2. 7. 1942)

29. 12. 1941

SILVER B

5

rt. Jan Zemek (†1994)

čt. Vladimír Škucha (†1987)

28. 3. 1942

OUT DISTANCE

6

npor. Adolf Opálka (†18. 6. 1942)
rt. Karel Čunda (†29. 4. 1947)

des. asp. Ivan Kolařík (†1. 4. 1942)

28. 3. 1942

ZINC

7

npor. Oldřich Pechal (†22. 9. 1942)
rt. Arnošt Mláč (†30. 4. 1942)

svob. Vilém Gerik (†29. 4. 1947)

28. 4. 1942

BIOSCOP

8

rt. Bohuslav Kouba (†3. 5. 1942)
čt. asp. Josef Bubík (†18. 6. 1942)

čt. Jan Hrubý (†18. 6. 1942)

28. 4. 1942

BIVOUAC

9

rt. František Pospíšil (†28. 10. 1944)
rt. Jindřich Čoupek (†22. 9. 1942)

des. asp. Libor Zapletal (†27. 9. 1944)

28. 4. 1942

STEEL

10

svob. Oldřich Dvořák (†9. 7. 1942)

29. 4. 1942

INTRANSITIVE

11

npor. Václav Kindl (†20. 5. 1944)
čt. Bohuslav Grabovský (†28. 10. 1944)

des. Vojtěch Lukačák (†8. 1. 1943)

29. 4. 1942

TIN

12

rt. Ludvík Čupal (†15. 1. 1943)

rt. Jaroslav Švarc (†18. 6. 1942)

- Do 27. 5. 1942 vysazeno 28 parašutistů
- Jen 3 přežili do konce války
- 2 přežili jako konfidenti gestapa

Operace Anthropoid

Na počátku října 1941 začínají v Anglii přípravy operace. Hlavním úkolem – **atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha**. Podílí se na nich **E. Beneš**, plukovník generálního štábu **František Moravec**, **gen. Ingr** a další.

- akce měla reagovat na stupňující se represe v Protektorátu Čechy a Morava
- bylo potřeba povzbudit domácí odboj a obnovit spojení s Londýnem
- londýnský exil pracoval na zrušení důsledků mnichovské dohody
- spojenci žádali aktivnější odpor v protektorátu

pluk. Fr. Moravec (vlevo), E. Beneš (uprostřed)

Příprava operace

K provedení operace byla původně vybrána dvojice – **Josef Gabčík a Karel Svoboda**. Rotný Svoboda se však zranil při nočním seskoku a byl nahrazen rotmistrem Kubišem.

Původní termín operace nemohl být dodržen.

Jan Kubiš a Josef Gabčík postupně absolvovali:

- základní výcvik útočného boje
- prohloubení návykového jednání v krizových situacích
- fyzickou přípravu, polní a střelecký výcvik
- boj zblízka (tzv.tiché zabíjení)
- používání výbušnin
- radiotelegrafickou, zpravodajskou a topografickou přípravu
- spojovací výcvik, výuku Morseovy abecedy
- vzdušný výcvik, seskoky padákem
- střelbu (na pevné i pohyblivé cíle), vrhání ručních granátů
- vytváření výbušných nástrah, práci s rozněcovači
- střelbu ze samopalu STEN, z pistole COLT

rotmistr Josef Gabčík

rotmistr Jan Kubiš

rotný Karel Svoboda

[Výcvik parašutistů ve filmu Atentát](#)

Jan Kubiš & Jozef Gabčík

Jan Kubiš

- narozen 24. 7. 1913, Dolní Vilémovice, okres Třebíč
- otec chudý obuvník, matka mu umírá v 6 letech, 5 sourozenců (2 zemřeli mladí)
- otec se podruhé žení s vdovou, která již má 4 děti + narození 4 dalších sourozenců
- v 7 letech si ho k sobě bere sestra jeho matky
- po ZŠ pracoval jako čeledín, byl aktivní v organizaci Orel (katolík)
- 1935 nastoupil na vojnu, v armádě zůstal a dosáhl hodnosti četaře
- po demobilizaci v září 1938 propuštěn z armády a pracoval jako topič
- 16. 6. 1939 odešel do Polska, seznámení s Jozefem Gabčíkem
- Francouzská cizinecká legie v Alžírsku, pak účast v bojích o Francii (Francouzský válečný kříž, povýšení do hodnosti rotného)
- Po porážce Francie evakuace do Anglie, v prosinci 1940 se přihlašuje do výcviku pro speciální úkoly

Jozef Gabčík

- narodil se 8. 4. 1912 v obci Poluvsie, dnes části slovenských Rajeckých Teplic.
- Otec František byl dělník, jezdící za prací do USA a Argentiny, matka Češka Marie, byla v domácnosti. Měl dva bratry a sestru.
- po ZŠ odešel do Čech, kde se vyučil Kovářem
- V rámci prezenční vojenské služby, kterou nastoupil u 14. pěšího pluku v Košicích, absolvoval i poddůstojnickou školu v Prešově s velmi dobrým prospěchem. Dosáhl hodnosti desátníka a pokračoval jako poddůstojník, povýšen na četaře. V roce 1937 ukončil svůj závazek a nastoupil jako civilní zaměstnanec do vojenské továrny na výrobu bojových plynů v Žilině. Ale po nehodě, kdy se nadýchal bojových plynů, byl přeložen do vojenského skladu v Trenčíně.
- Před převzetím skladu bojových látek německou armádou provedl sabotáž na přepravních zásobnících. Před hrozícím zatčením utekl 6. 6. 1939 do Polska

Výcvik Kubiše - hodnocení

TRAINING HISTORY SHEET		35	
Serial No.	2.		
NAME IN FULL	KUBIŠ, JAN	PHOTOGRAPH	
AGE	28	NATIONALITY	Czechoslovakian
DESCRIPTION	Medium height build, fair hair, eyes blue, complexion fair.		
KNOWLEDGE OF LANGUAGES			
CIVIL EMPLOYMENT	Turnoverman in Czech Works.		
MILITARY EMPLOYMENT AND QUALIFICATIONS	Enlisted 1935, served in France. Awarded Croix de Guerre with 2 citations. Awarded France Medal with 2 citations. Awarded Czech Republic Medal with 2 citations.		
TRAINING REPORT			
S.T.S. No.	25		
HEALTH	V. Good.		
CHARACTER	Steady, reliable, solid, popular.		
PARTICULAR STANDARD OR ABILITY IN REGARD TO —			
I. Physical Training	V. Good.		
II. Fieldcraft	Good.		
III. Close Combat	V. Good.		
IV. Weapon Training	Good.		
V. Explosives and Demolitions	Good. Test 90%. Strong in practice.		
VI. Communications	Good. Test 80%. Good in practice.		
VII. Reports	Good.		
VIII. Map Reading & Sketching	V. Good. Test 95%.		
IX. Intelligence			
X. S.S. Work			
XI. Irregular Warfare			
XII. Sabotage			
XIII. Combined Operations			
XIV. Political & General			
XV. Advanced Technical Training			
XVI. Driving or Riding —			
(a) Bicycle	YES		
(b) Motor Bicycle	YES		
(c) Motor Car	NO		
XVII. Any other particulars	Good swimmer.		
COMMANDANT'S REMARKS	A good reliable soldier, quiet & calm in a certain amount of good natured training. Classification "D", might work up to "B".		
Date	16 August 1941		
S.T.S. NO 25			

Druhý výcvikový turnus v STS 25 prebiehal od 16. augusta do 12. septembra 1941. Jeho účastníkom bol i Jan Kubiš, ktorému mjr. J. T. Young udelil nasledujúce hodnotenie: „Veľmi spoľahlivý vojak, pokojný, občas sa dopúšťa dobromyseľného podpichovania. Klasifikácia 'D', môže sa vypracovať na 'B'.“

Výcvik Gabčíka - hodnocení

33

TRAINING HISTORY SHEET

Serial No. 2

NAME IN FULL GABČÍK, JOSEF PHOTOGRAPH

AGE 28 NATIONALITY CZECHOSLOVAKIAN

DESCRIPTION Srvt, Fresh Set, 141 lbs Weight, Hair - Fair, Eyes - Brown, Complexion - Fair

KNOWLEDGE OF LANGUAGES

CIVIL EMPLOYMENT Locksmith

MILITARY EMPLOYMENT AND QUALIFICATIONS Warrant Officer (Specialist), was employed for 3 years in a Military Prison Gas Station, 1918-22. Army 1922-24. Czech Legion 1919. Czech Legion Captain, Czechoslovakia in France, September 1918. (Army, Military Cross)

TRAINING REPORT

S.T.S. No. 25

HEALTH V. G.

CHARACTER V. Good

PARTICULAR STANDARD OR ABILITY IN REGARD TO :-

I. Physical Training V. Good

II. Fieldcraft Good

III. Close Combat V. Good

IV. Weapon Training Good

V. Explosives and Demolitions Good Test 86%

VI. Communications V. Good. How Code 12 words per minute

VII. Reports

VIII. Map Reading & Sketching Fair. Map Reading Test 68%. Sketching Fair

IX. Intelligence

X. S.S. Work

XI. Irregular Warfare

XII. Sabotage

XIII. Combined Operations

XIV. Political & General

XV. Advanced Technical Training

XVI. Driving or Riding :-

(a) Bicycle Yes

(b) Motor Bicycle No

(c) Motor Car Yes

XVII. Any other particulars

Swims
Good Skier

COMMANDANT'S REMARKS

A smart and well described soldier. He has not the brains of some of the others and is slow at acquiring knowledge. He is thoroughly reliable and very keen, and has plenty of common sense. He has self confidence in practical work, but lacks it so far as brain work is concerned. He is a good leader, when sure of his ground, and he obeys orders to the last detail. He is surprisingly good at signalling. Also appears to have technical knowledge, perhaps of one (Worked in Prison Gas Factory).

Grade 5 William Francis Lusk
Lt. Major O.C.

Date 8 Aug 41

S.T.S.
NO 25

Jozef Gabčík patril medzi prvých Čechoslovákov, ktorí v lete 1941 prešli kurzom útočného boja v STS 25. V jeho záverečnom hodnotení je uvedený: „Rázny a plne disciplinovaný vojak. Nie je tak bystrý ako ostatní a je pomalší v získavaní znalostí. Je veľmi spoľahlivý a veľmi zapálený, prekypuje zdravým rozumom. Je dobrý vedúci, keď si je istý svojou úlohou, a plní úplne presne rozkazy.“

Závazek a závět'

1. prosince 1941 podepsal Kubiš s Gabčíkem závazek, kde se mimo jiné praví:

..... *Učiním podle svého nejlepšího vědomí a svědomí vše, abych tento úkol, k jehož provedení jsem se dobrovolně přihlásil, úspěšně splnil.*

Před odletem také sepsali závěti. (*Kubiš i Gabčík v nich především žádají, aby bylo postaráno o jejich rodiny, pokud nepřežijí.*)

Je zřejmé, že tušili, jaký osud je čeká.

Odlet

Výsadek uskutečněn v noci z 28. na 29. prosince 1941.

Kromě desantu **Anthropoid** se na palubě letadla Halifax nacházely také skupiny **Silver A** a **Silver B**.

Nad Německem se Halifax setkal s nepřátelskou stíhačkou, ale unikl jí.

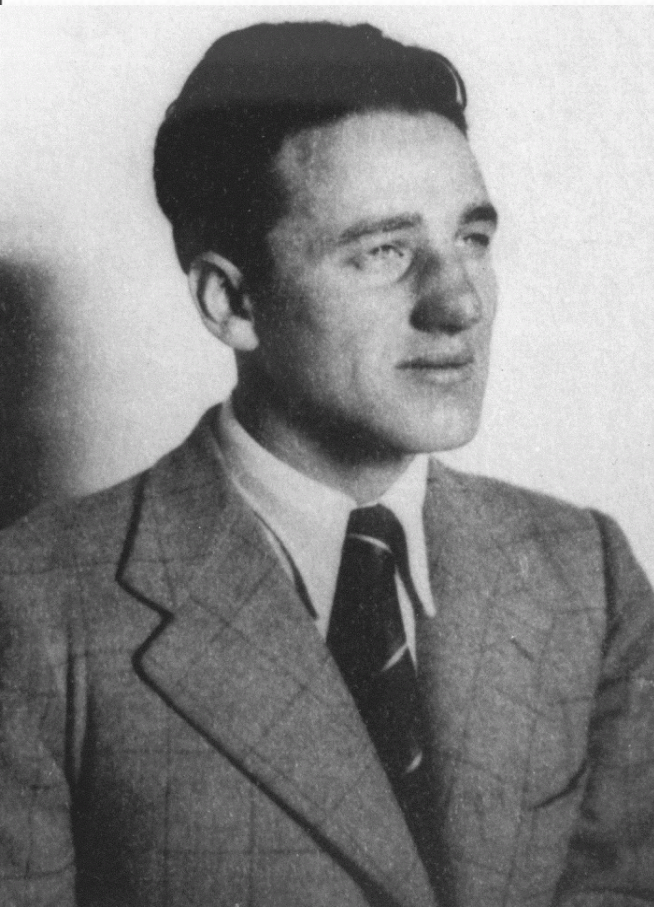
Orientační body byly pokryty sněhem, proto docházelo k navigačním chybám. Osádka omylem považovala Prahu za Plzeň. Skupina Anthropoid se proto omylem ocitla východně od Prahy (Nehvizdy u Čelákovic)

Handley – Page Halifax

Silver A:

Alfred Bartoš, Josef Valčík, Jiří Potůček

Spolupráce s odbojem

Kubiš s Gabčíkem navázali po přistání, pomoci místního mlynáře Baumana, spojení se sokolskou **odbojovou organizací Jindra**. Někteří její pracovníci poskytli oběma parašutistům ilegální byty v Praze i další pomoc. Získali také kontakty na **org. ÚVOD**, načas s kapitánem Morávkem. Důležitým spolupracovníkem byl učitel a bývalý náčelník sokola **Jan Zelenka - Hajský**. Zařizoval ubytování a poskytoval cenné informace o Heydrichově pohybu. Zelenkův známý pracoval na Hradě a znal Heydrichův denní program, což bylo velmi důležité při přípravě atentátu.

Důležité opěrné body poskytla oběma výsadkářům ve svých bytech **rodina Moravcových, Fafkových, Khodlových** a dalších. Všichni si byli dobře vědomi rizik, přesto nezištně pomáhali.

Členové skupiny získali pomocí **Valčíka** (*Valčík se musel přemístit z Pardubic do Prahy, protože gestapo získalo jeho fotografii*) **spojení na Silver A** a následně i na **Adolfa Opálku z Out Distance**.

Jan Zelenka - Hajský

rotmistr Josef Valčík

Bombardování Škodových závodů v Plzni

- 25.- 26. dubna byli členové výsadků **Anthropoid**, **Silver A** a **Out Distance** pověřeni v rámci akce **CANONBURY** naváděním britských bombardérů na Škodovy závody v Plzni. Ve směru náletu zapálili parašutisté dvě stodoly. Letadla se dostala blízko, ale cíl zahalily mraky. Signál zachytil jediný bombardér. Zbývajících pět pouštělo pumy naslepo. Závody nezasáhla jediná bomba. Akce nebyla úspěšná.

bombardéry Stirling
neúspěšně operovaly nad Plzní

- Koncem dubna začínají v protektorátu operovat další desanty:
Bioscop, **Bivouac**, **Steel** – 27.- 28. duben 1942
Intransitive, **Tin** – 29.-30. duben – 1942

Rotný Jaroslav Švarc ze skupiny **Tin**, čet. **Jan Hrubý** a čet. **Josef Publík** ze skup. **Bioscop** se spojili s **Opálkou** v Praze.

Příprava atentátu

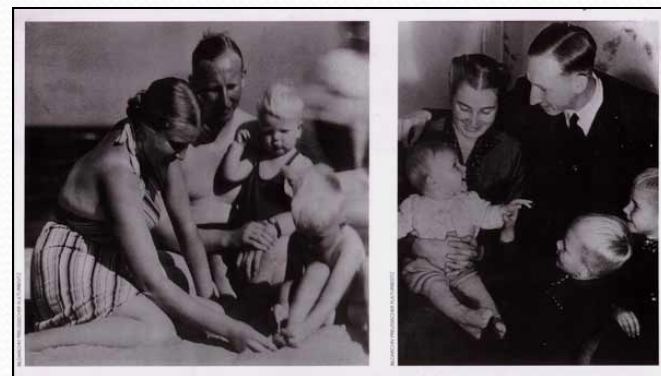
Přípravě atentátu napomohl přesun Heydricha s rodinou do letního sídla v Panenských Březanech.

Heydrich jezdil denně na Pražský hrad a zpět, navíc odmítl ochranný doprovod i jiná bezpečnostní opatření.

Kubiš s Gabčíkem začínají „mapovat terén“ na cestě mezi zámkem a Pražským hradem a hledají nevhodnější místo k útoku. Pomáhá jim Valčík.

K akci byla zvolena prudká zatáčka na křižovatce pod Vychovatelnou v Kobylisích, kde auto muselo výrazně zpomalit.

Parašutisté pokračují v přípravách atentátu i přes obavy představitelů odboje z jeho následků. V té době někteří odbojáři pochopili, co se chystá. Varují Londýn pomocí vysílačky Libuše. Na depeši však plk. Moravec nereagoval.

Fragment z depeše Silver A

„Z příprav, které konají Ota a Zdeněk, a podle místa, kde je konají, usuzujeme přes jejich stálé mlčení, že chystají atentát na H. Tento atentát by v ničem neprospěl spojencům a pro náš národ by měl nedozírné následky... Prosíme proto, abyste přes SILVER dali příkaz, aby atentát nebyl proveden. Nebezpečí z prodlení, dejte příkaz obratem. Kdyby to bylo přesto nutné ze zahraničních důvodů, nech se podnikne atentát na zdejšího Quislinga, v první řadě E(manuela) M(oravce).“

Osudný 27. květen 1942

- Černý Mercedes řízený Johanesem Kleinem sjíždí na křižovatku v Kobylisích.
- SS – Obergruppenführer R. Heydrich sedí na předním sedadle vedle řidiče. Vůz musí zpomalit.
- *Valčík dává zrcátkem signál o blížícím se voze – sporné, neověřeno*
- Gabčík si po pláštém připravuje svůj samopal Sten.
- Ve stejné chvíli se k zatáčce blíží tramvaj.
- ***Ohledně přesného průběhu atentátu dodnes panují nejasnosti.***
- Gabčík odhazuje plášť, vykročí vpřed a zdvíhá zbraň. Ocitá se pár metrů od své oběti.
- V rozhodujícím okamžiku samopal selhal. Někdy se stávalo, že se Sten s plným zásobníkem zasekl.
- Kubiš z aktovky vytáhl speciální bombu. Nehodil ji však přesně. Vybuchla půl metru vedle vozu. Střepina mu roztrhla kůži nad levým okem. Výbuch prorazil karoserii a vyvrátil pravé dveře. Malá střepina karoserie i s částí čalounění uvízla v Heydrichově slezině.
- Kubiš uniká na kole směrem k Libni.
- Gabčík je pronásledován řidičem Kleinem, kterého po několika minutové honičce zneškodní výstřelem do stehna

Výzbroj Kubiše a Gabčíka při atentátu

Stengun – britský samopal z roku 1941
Gabčíkovi v rozhodující chvíli selhal

Tímto typem bomby házel Kubiš

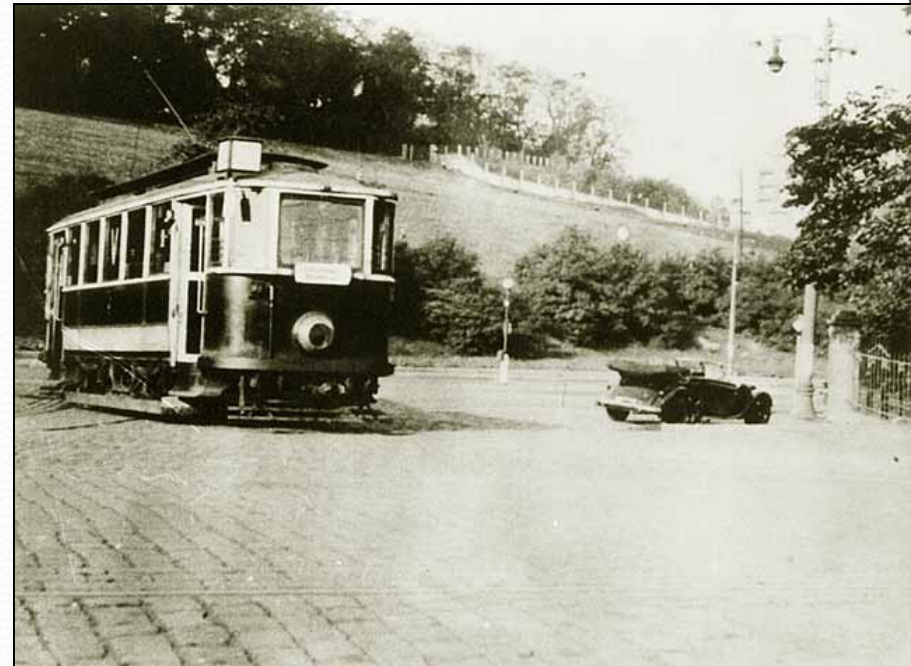
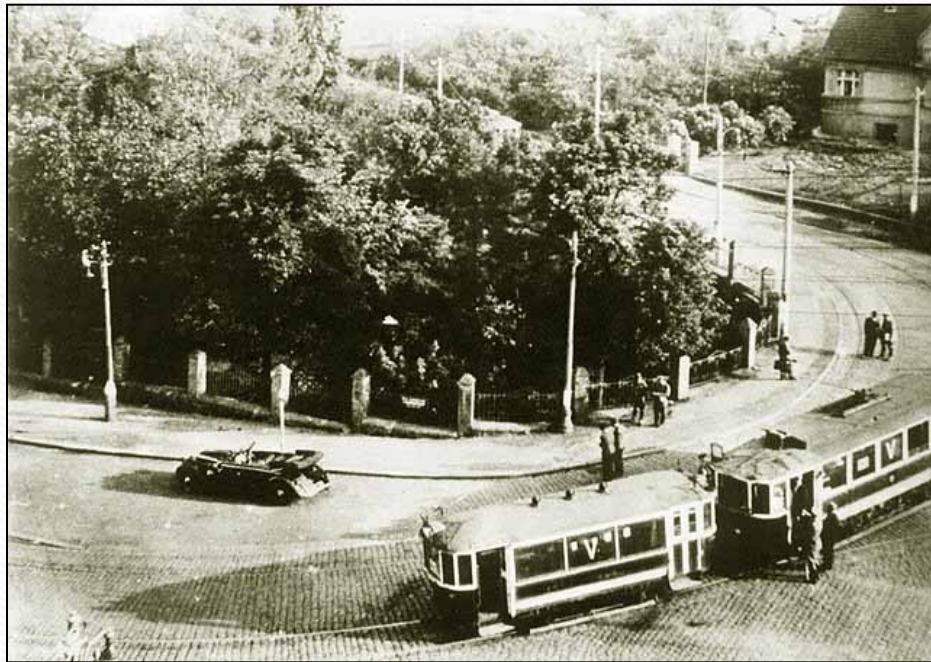

Pistolí Colt 1903 byla vyzbrojena většina
parašutistů, včetně Kubiše a Gabčíka

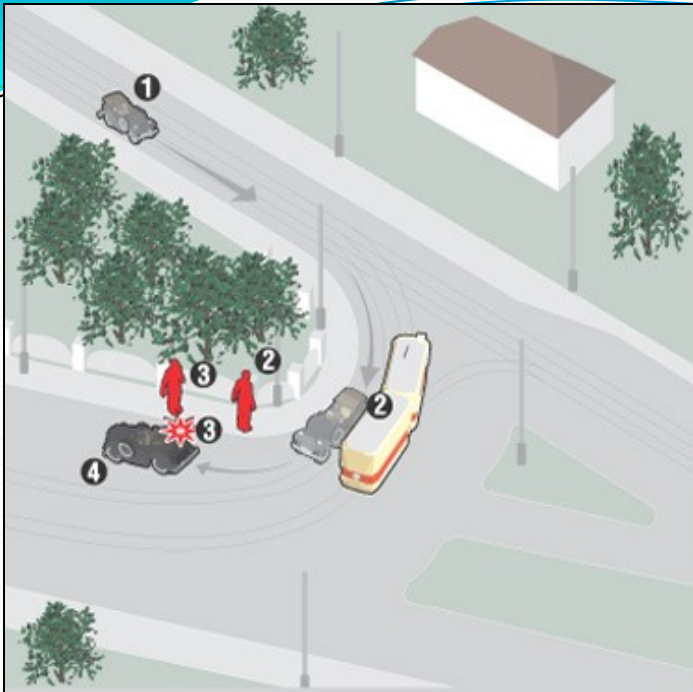

Snímky vznikly při policejní rekonstrukci
atentátu

Stav automobilu po výbuchu bomby

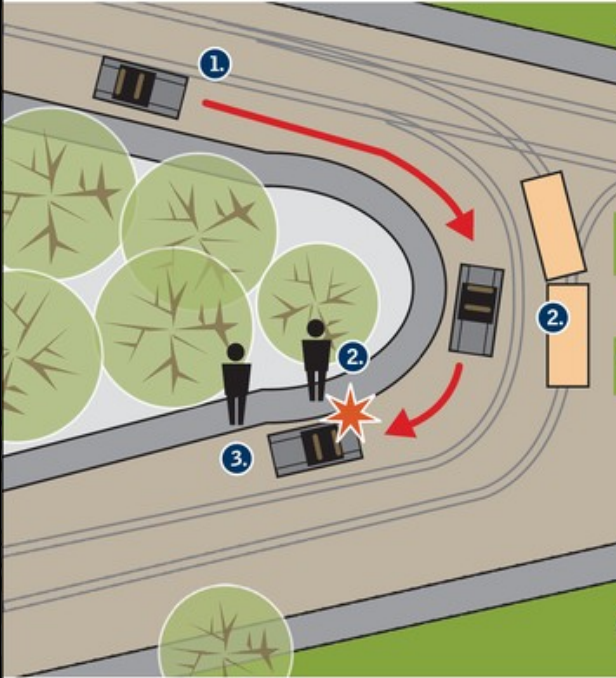

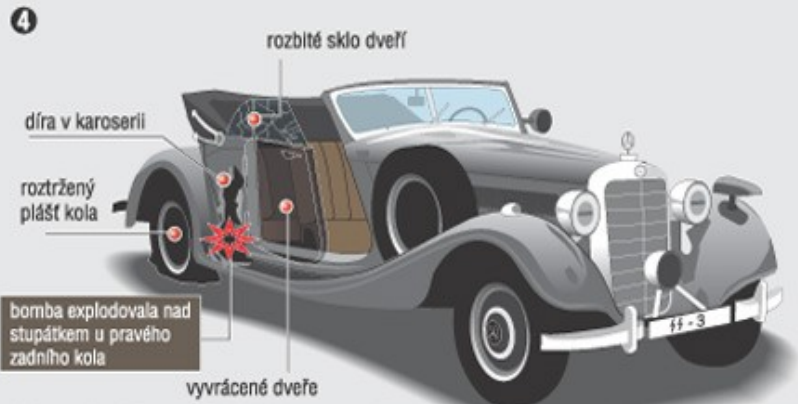
27. KVĚTNA 1942, 10:35 HODIN

- 1 Heydrichovi se stala osudná silnice pod Vychovatelnou v Praze-Libni, kudy projížděl cestou z Panenských Břežan. Toto místo si pro útok vybrali členové výsadku Anthropoid Čech Jan Kubiš a Slovák Jozef Gabčík, ke kterým se přidal Josef Valčík z výsadku Silver. Do zastávky v zatáčce v té chvíli vjížděla tramvaj a protektorův řidič ještě více zpomalil. Pomalu jedoucím vozem nejprve vstoupil do cest Gabčík, který se pokusil vystřelit ze samopalu. Zbraně se ale v hlavní vzpříčil náboj a nevyšla ani rána.
- 2 V záloze byl však ještě Kubiš, který neváhal a na protektorův vůz hodil bombu, jejíž úlomky Heydricha vážně zranily.
- 3 V následném zmatku se podařilo všem třem útočníkům uniknout. Heydrich zemřel následky svých zranění v půl páté ráno 4. června.

ATENTÁT NA REINHARDA HEYDRICHA

- 1 Z Panenských Břežan, sídla zastupujícího říšského protektora, vyráží mercedes SS-3 s Reinhardem Heydrichem na místě spolujezdec. V 10.35, tedy s pětiminutovým zpožděním, projíždí silnicí Pod Vychovatelnou v Libni. Tam už čekají Jozef Gabčík a Jan Kubiš z výsadku Anthropoid. Opadál na celou situaci dohlíží Josef Valčík, člen výsadku Silver A.
- 2 Ve stejné chvíli, kdy mercedes SS-3 odbočuje ostrou zatáčkou do ulice V Holešovičkách, projíždí v protisměru tramvaj. Šofér mercedesu zpomaluje, v tu chvíli mu do cesty vstupuje Jozef Gabčík a vytahuje zpod baloňáku samopal Sten. Ten však v rozhodujícím momentu selhává. Mercedes zastavuje.
- 3 Na scénu vstupuje Kubiš a hází na protektorův vůz bombu. Střepiny zasahují Heydricha do boku. Gabčík, Kubiš a Valčík v nastalém zmatku prchají z místa činu.

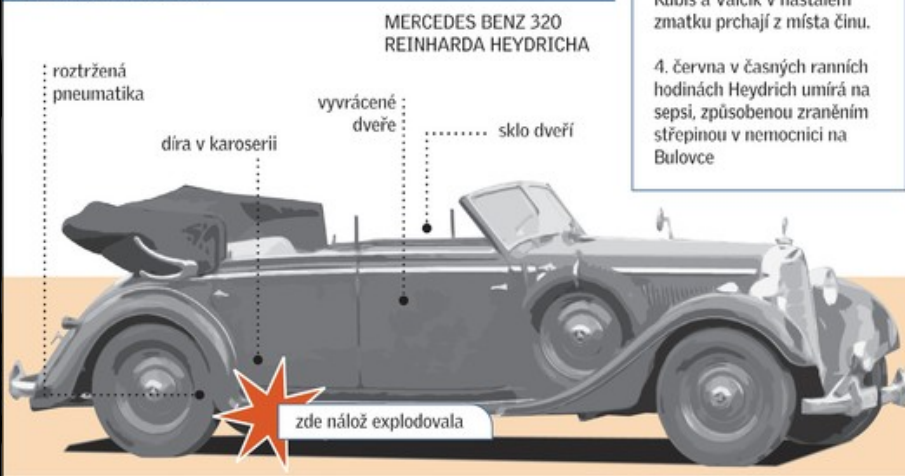

Mercedes Benz 320 Kabriospecial Reinharda Heydricha

ČTK

Poškození automobilu

4. června v časných ranních hodinách Heydrich umírá na sepsi, způsobenou zraněním střepinou v nemocnici na Bulovce

Výjimečný stav

Zraněného Heydricha odvezli do nemocnice na Bulovce. Zpráva do Berlína po první operaci zněla:

„Tržná rána vlevo od bederních obratlů bez poškození míchy. Projektil, kovový plíšek, roztránil 11. žebro, prorazil bránicu a uvízl ve slezině. Rána obsahuje četné štětiny a vlasy, zřejmě materiál z čalounění. Nebezpečí: hnisání pohrudnice, zánět pobřišnice. Při operaci byla odstraněna slezina.“

K.H. Frank vyhlásil 27. května civilní výjimečný stav.

Kdo osoby, které měly účast na spáchání atentátu, přechovává anebo jim poskytuje pomoc, anebo máje vědomost o jejich osobě nebo o jejich pobytu neučiní žádné oznámení, bude zastřelen se svou rodinou...

V ulicích se objevily plakáty nabízející deset miliónů korun odměny za údaje, které povedou k dopadení pachatelů.

ATENTÁT

na Zastupujícího říšského protektora

Deset milionů K odměny

za předmětné údaje, které povedou k dopadení pachatelů

Dne 27. května 1942 asi v 10.50 hod. byl spáchán atentát na Zastupujícího říšského protektora H-Obergruppenführera Heydricha. Zastupující říšský protektor přijížděl svým autem směrem z Panenských Březan Kirchmayerovou třídou v městské čtvrti Praha-Liběň a právě obížděl zatáčku do ulice V Holešovičkách, aby jel dále do města. Tu se pokusil vozu v cestu muž, jenž se pokoušel vystřelit z automatické pistole na osoby sedící ve voze. Současně hodil druhý muž protí vozu litrbenzinu, která při nárazu vybuchla. Po atentátu přešel jeden pachatel Kirchmayerovou třídou a ulici Na Kolínské do ulice Na Zápalcích do řeckého obchodu Františka Braunera číslo domu 22. Od téh pak, když byl vypálen několik výstřelů, pokračoval v útěku v ulici Na Zápalcích k ulici V Holešovičkách, patrně směrem do města. Druhý pachatel přešel na připraveném velopedu Kirchmayerovou třídou směrem k městské čtvrti Stará Libeň.

Tento pachatel byl muž střední velikosti, štíhlý, měl na sobě tmavě až černé šaty a černý klobouk. Druhý pachatel, ten, který uprchl Kirchmayerovou třídou a ulici Na Kolínské, je popisován takto: vysoký 160 až 162 cm, široký v ramenou, silná postava, plný, okrouhlý, sluncem opálený obličej, široká tiska s okrouhlými rty, tmavě do modra sčesané vlasy; stáří asi 30–35 let. Tento muž měl na sobě tmavě až černé volně sedící šaty se světlými proužky a hnědý střevíce. Pokrývku hlavy při útěku nyměl.

Jeden z pachatelů zanechal na místě činu světlé, béžové pláště z balonového hedvábí, se světlými knoflíky. Každý z pachatelů měl temně hnědou aktovku, které byly nalezeny na místě činu. V jedné z těchto aktovek byla pořízená balonová čepice béžové barvy z velbloudí srsti, na ní je velké okrouhlé zvedrovní znáčka firmy obchodního domu „Bílá labuť“. Pachatel, jenž uprchl pěšky, zanechal v blízkosti místa činu dámský veloped značky „Moto-Velo J. Krčmar, Teplice“ tovární číslo 40.563. Tento dámský veloped má černé vínce kola (ráfy) s 9 mm širokými červenými pruhy, slovninově červeně ozdobené vidlice a rám, červená černě lemovaná řídítka, červenohnědá dobo, znechvalé pérované sedlo, hnědou tašku na nástroje, černé čalouněné řetězy a značné poškozenou tmavě až světle zbarvenou ochrannou síť. Na kole je poniklovaná huštilka s nožním držádem a 25 cm dlouhou hadičku. Na tomto kole visela jedna z aktovek, nalezených na místě činu.

Pachatelé jistě čekali delší dobu, snad dokonce několik hodin na místě činu na Zastupujícího říšského protektora.

5 poukazem na vyppsanou odměnu 10.000.000 korun, která je stanovena na údaje z řad obyvatelstva, jež povedou k dopadení pachatelů, abude plně vyplacena a se předkládají tyto otázky:

1. Kdo máje učinit údaje o pachatelích?
2. Kdo pozoroval pachatele na místě činu?
3. Komu patří ony bílé popsané věci, obzvlášť pak komu chybí onen popsaný dámský veloped, plášť, čepice a aktovky?

Tyto výše popsané věci jsou od dneška, od 9. hodiny vystaveny ve

výkladní stánku obchodu s obuví Rafa, Praha II, Václavské nám. 6. Kdo by mohl podat jakákoliv informace, ale neuděl je z vlastní vůle police, bude ve smyslu vyhlášeného nařízení říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942 se svou rodinou zastřelen. Kromě toho je povinností všech nabitel domů, majitelů bytů a majitelů hřbitů atd., počínaje dnem 28. května 1942, všechny policejné dosud nepřihlášené osoby v celém Protektorátu přihlásit a poukazem na tuto vyhlášku přicházející na policejním přihlášovacím úřadům. Provozní protí tomuto nařízení se trestá smrtí.

Sdělení přijímá lajná státní policie, vedoucí úřadovna státní policie Praha, Staatspolizeidirektion Prag) v Praze II, Bredovská ulice č. 25, čís. telefonu 30041, jakož i každý jiný německý nebo protektorátní policejní úřad, a to ústně, písemně nebo telefonicky.

Vyšší vedoucí říšské policie v Čechách a na Moravě podepíše: K. H. FRANK.

VÝNOS

říšského protektora v Čechách a na Moravě o vyhlášení civilního výjimečného stavu ze dne 27. května 1942.

V důsledku atentátu na Zastupujícího říšského protektora H-Obergruppenführera Heydricha se ustanovuje toto:

Článek I.

|| jim poskytuje pomoc, anebo máje vědomost o jejich osobě nebo o jejich pobytu neučiní žádné oznámení, bude zastřelen se svou rodinou.

Článek III.

NÁRODNÍ POLITIKA

Ročník LX, Číslo 144

Redakce v nakladatelství: Praha 2, Václavské náměstí 28.
Úřad: Křižácká ul. 6. — Dvůr Králové; Nakladatel: Jan 112.

Telefonní číslo *203-51.

Vydání celkem č. 112. Číslo 22. Nakladatel: Jan 112.
Mladá Boleslav, Sportovní ul. 11. — Nakladatel: Jan 112.

Vyhláška.

1. Dne 27. května 1942 byl v Praze spáchán atentát na zastupujícího říšského protektora **SS-Obergruppenführera Heydricha**. Na dopadení pachatelů se vypisuje odměna 10 milionů korun. Kdo pachatele přechovává, anebo jim poskytuje pomoc, anebo má vědomost o jejich osobě, anebo o jejich pobytu a neoznámí to, bude zastřelen s celou svou rodinou.

2. Nad okresem Oberlandratu v Praze se vyhláší oznámením této zprávy v rozhlase civilní výjimečný stav.

Nařizují se tato opatření:

- a) Zákaz vycházení z domů pro veškeré civilní obyvatelstvo od 27. května 21. hodiny až do 28. května 6. hodiny;
- b) na tutéž dobu se uzavírají veškeré hostince, biografy, divadla, veřejné zábavní podniky a zastavuje se veškerá veřejná doprava;
- c) kdo se přes tento zákaz v uvedené době objeví na ulici, bude zastřelen, nezůstane-li stát na první výzvu;
- d) další opatření jsou vyhrazena a v případě potřeby budou oznámena rozhlasem.

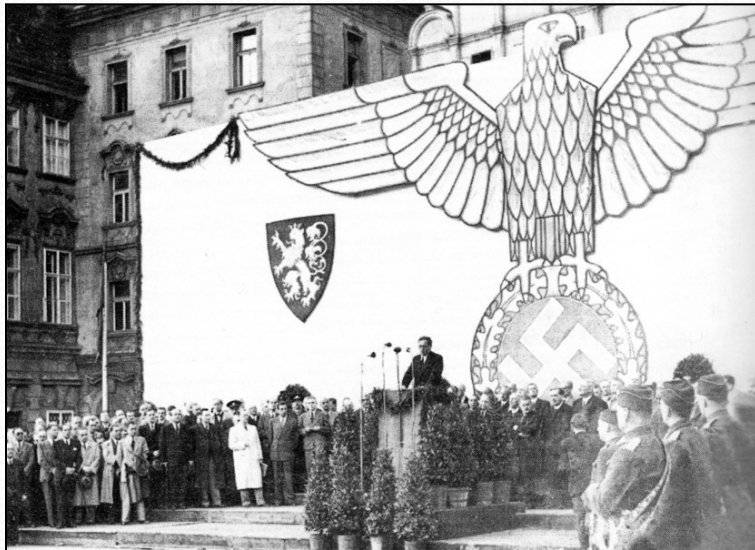
Vyšší vedoucí **SS** a policie
u Říšského protektora v Čechách a na Moravě.

Podepsán: **K. H. FRANK.**

Shromáždění na Staroměstském náměstí

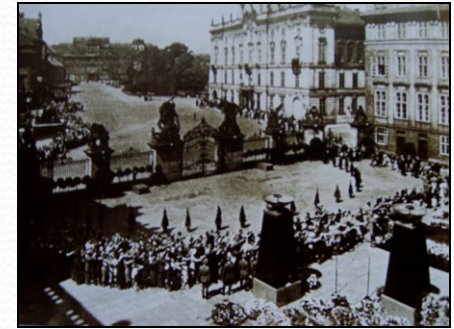
2. června 1942

svolala protektorátní vláda na Staroměstské náměstí v Praze veřejné shromáždění, aby odsoudila atentát a vyjádřila věrnost Hitlerově říši. Manifestace se zúčastnilo asi 60 000 tisíc Pražanů.

Heydrichova smrt a pohřeb

- Heydrich zemřel 4. června 1942 na následky infekce a otravy krve.
- O půlnoci ze 6. na 7. června byla jeho rakev převezena za svitu pochodní na Pražský hrad.
- Od rána 7. června byla Heydrichova rakev vystavena na nádvoří Hradu před Matyášovou bránou.

Lidice

- **Lidice** – vesnice ležící blízko Kladna měla celkem 483 obyvatel a 96 domů.
- Na osudu Lidic měla být demonstrována nacistická moc, vůle k odplatě.
- Zlikvidování Lidic mělo vyvolat strach a zlomit poslední zbytky odporu.
- Byly vybrány vlastně náhodně na základě dopisu Václava Říhy Anně Maruščákové. Dostal se do rukou továrníka Pály a jeho obsah mu byl podezřelý – *Co jsem chtěl udělat, tak jsem udělal. Onoho osudného dne jsem spal někde na Čabárně...*

Autor dopisu chtěl vyvolat dojem o své účasti na odboji, aby ukončil mimomanželský poměr.

Výsledky přivedly gestapo „na stopu“ lidických rodáků, letců v Anglii - poručíků **Josefa Stríbrného a Josefa Horáka**.

Šlo sice o falešnou stopu, ale nacistům se hodil nějaký „viník“, na kterém by si zchladilo žáhu. Důkazy o kontaktu obyvatel s parašutisty nastrčilo samo gestapo (vysílačku, municí)

- 3. června 1942 se v odpolední poště v továrně „Palaba“ ve Slaném objevil dopis adresovaný dělnici Anně Maruščákové.
- Protože byla nemocná, otevřel ho továrník Jaroslav Pála a četl: *„Drahá Aničko! Promiň, že Ti píši tak pozdě a snad mě pochopíš, neboť víš, že mám mnoho starostí. Co jsem chtěl udělat, tak jsem udělal. Onoho osudného dne jsem spal někde na Čabárně. Jsem zdráv, na shledanou tento týden a pak se již neuvidíme. Milan.“*
- Obsah dopisu se zdál továrníkovi podezřelý, a tak ho předal četnictvu a následně se dostal do rukou gestapa. Vzápětí byla v Holousích zatčena Anna Maruščáková a o den později i autor dopisu Václav Říha, jenž se snažil vyvoláním dojmu o své odbojové činnosti na Maruščákovou nejprve zapůsobit a později s ní stejným způsobem mimomanželský poměr ukončit (byl ženatý a očekával narození dcery).
- výslech Maruščákové a předchozí Říhovy výmysly zavedly gestapo na „lidickou stopu“. Maruščáková totiž vypověděla, že ji Říha požádal, aby u rodiny Horákových v Lidicích vyřídila pozdrav od jejich syna Josefa.
- Gestapo následně na četnické stanici v Buštěhradu zjistilo, že z Lidic pocházejí Josef Horák a Josef Stříbrný, oba bývalí důstojníci, kteří jsou od prosince 1939 neznámí a s největší pravděpodobností jsou příslušníky 6. zahraniční armády ve Velké Británii.

Lidická tragédie

V noci z 9. na 10. června 1942 byly Lidice obklíčeny, **všichni dospělí muži od 15 – 84 let soustředěni v Horákově statku a postupně popraveni – 173 mužů**. Muži pobývající mimo obec, například na noční směně, byli popraveni dodatečně v Praze. Lidické ženy a děti odvedli nejprve do Kladna. 104 dětí pak převezli na „převychování“ do Německa nebo do táborů, **vrátilo se jich jen 17**. Ženy odvezli do koncentračního tábora Ravensbrück. **53 z nich se nikdy nevrátilo...**

Domy v obci byly postupně vypáleny a vyhozeny do povětří. Nacisté zničili také lidický hřbitov. Jméno obce mělo být vymazáno z map. Nic nesmělo připomínat bývalou vesnici. Bylo dokonce změněno i koryto potoka protékajícího středem obce. Pokáceli všechny stromy, zavezli rybník. Celá akce byla zdokumentována a zfilmována.

Lidická tragédie

Zásluhou členů pravoslavné církve, **Petřeka s Čiklem**, našlo sedm parašutistů úkryt v **kostele sv. Karla Boromejského (dnes sv. Cyrila a Metoděje)**. Pravoslavný kostel v Resselově ulici se měl stát místem jejich posledního boje.

Před posledním bojem

- Pátrání po atentátnících nevedlo do poloviny června téměř k ničemu.
- Do akce bylo zapojeno několik tisíc příslušníků SS, wehrmachtu, gestapa aj.
- Pro schvalování atentátu, přechovávání zbraní, spojení s cizinou atd. popravovány stovky lidí.
- Seznamy popravených byly denně uváděny v novinách a rozhlase.
- K dopadení atentátníků měly vést jejich vystavené věci (kolo, plášť, aktovky).

Karel Čurda

rotmistr Karel Čurda

Člen skupiny Out Distance. ~~Nevydržel silný psychický tlak.~~ Zprávy o vraždění v Lidicích a strach o vlastní rodinu ho zlomily. **16. 6. 1942 se přihlásil dobrovolně na gestapu a zradil své spolubojovníky** (ovlivnil ho také slib amnestie). Jeho informace vedly k zatčení odbojářů a jejich rodin a k obklíčení výsadkářů v Resselově ulici. Odhaduje se, že nepřímou způsobil smrt asi 300 lidí.

Čurda vyzradil také jméno Marie Moravcové, jejíž rodina atentátníky přechovávala. Paní Moravcová se otráвила kyanidem, když gestapo vtrhlo do jejího bytu. **Zatčený syn Aťa nevydržel nátlak a mučení a prozradil úkryt sedmi parašutistů** – kostel sv. Karla Boromejského (výsadkářům tam nosil jídlo).

Čurda bohužel nebyl jediným výsadkářem spolupracujícím s okupanty (Gerik), jeho čin ostře kontrastuje se statečností Kubiše, Gabčíka a dalších.

Dokážeme odhadnout, jak bychom se zachovali my?

Valčík
Silver A

Sedm statečných

Hrubý
Bioscop

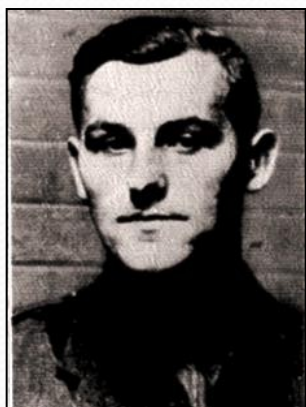
Gabčík
Anthropoid

Kubiš
Anthropoid

Opálka
Out Distance

Švarc
Tin

Bublík
Bioscop

Poslední boj v kostele

Velitel zbraní SS v Čechách a na Moravě SS-Brigadeführer Karl von Treuenfeld vydal 18. června 1942 ve 3,45 rozkaz praporu Deutschland a Prag k obklíčení čtvrti kolem kostela sv. Karla Boromejského.

Obklíčení bylo dokončeno ve 4,15 hodin.

V tu dobu držel stráž na galerii a kůru kostela **Adolf Opálka, Josef Bublík a Jan Kubiš.**

Ostatní čtyři se schovávali v kryptě.

Balkón, asi 10 metrů nad zemí, poskytoval obráncům výhodnou pozici. Zároveň se rozmístili tak, aby dostali jednotlivé esesáky do křížové palby. Takto se jim podařilo odrazit několik útoků. Němci použili kromě samopalů i granáty. Výbuch jednoho z nich nakonec zabil Kubiše. Granáty těžce zranily také Opálku a Bublíka.

Oba si vzali život ranou z pistole.

Poslední boj v kryptě

Zatímco probíhal boj v kostele, pokoušeli se zbývající čtyři výsadkáři prokopat ke kanalizaci pod ulicí. Snaha byla marná. Měli k dispozici jen železnou tyč a holé ruce. Navíc kopali jen během střelby - a ta nakonec ustala.

Pozornost útočníků se zaměřila na kryptu. **Gabčík, Švarc, Hrubý a Valčík** se nehodlali vzdát. Němcům nepomohla střelba, útok slznými granáty, výzvy ke kapitulaci, útok stropním otvorem, ani pokus vyplavit parašutisty vodou.

Po sedmi hodinách boje si vzali zbývající čtyři obránci život. Živé je nedostali.

Poslední boj v kryptě

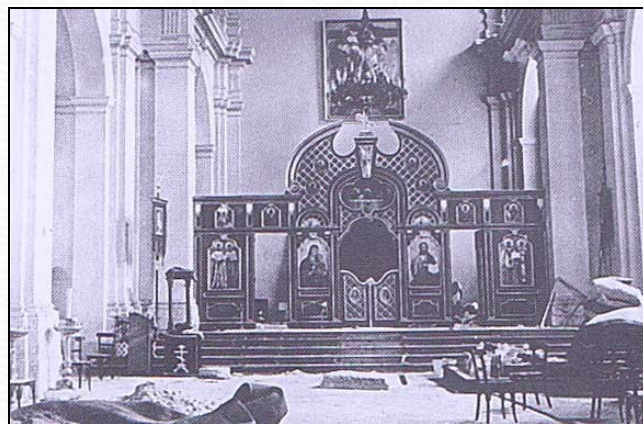
Stopy střelby najdeme dodnes také uvnitř krypty

Pokus o únik parašutistům nevyšel

Kostel po boji

Jednotka zasahující proti atentátníkům v Resslově ulici, strážný prapor SS - Prag

Mrtví parašutisté

Fotografie mrtvých parašutistů. Po pitvě byly jejich ostatky odvezeny do hromadného hrobu v Ďáblicích. Některá těla byla ovšem bez hlav - ty byly, na příkaz gestapa, upraveny jako osteologické preparáty. Hlavy Gabčíka a Kubiše dokonce zalili do konzervačního roztoku, údajně pro výzkumné účely. Další osudy ostatků jsou nejasné..

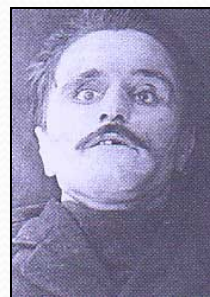
Gabčík

Kubiš

Opálka

Hrubý

Bublík

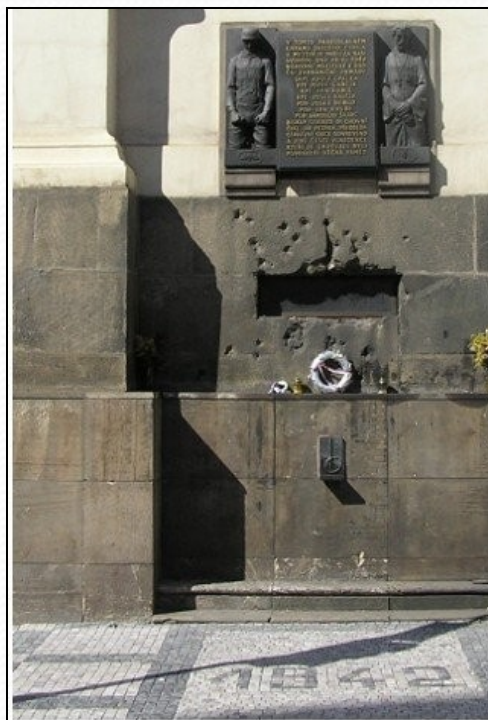

Švarc

Valčík

Stopy po německém kulometu se zachovaly dodnes kolem okénka do krypty.

V TOMTO PRAVOSLAVNĚM
CHRÁMU SVATÉHO CYRILA
A METODĚJE PADLI ZA NAŠI
SVOBODU DNE 18. VI. 1942
NÁRODNÍ MSTITELÉ Z ŘAD
ČS. ZAHRANIČNÍ ARMÁDY

SKPT. ADOLF OPÁLKA
KPT. JOZEF GABČÍK
KPT. JAN KUBIŠ
KPT. JOSEF VALČÍK
POR. JOSEF BUBLÍK
POR. JAN HRUBÝ
POR. JAROSLAV ŠVARC
BISKUP GORAZD, DUCHOVNÍ
ČIKL, DR. PETŘEK, PŘEDSEDA
CÍRKEVNÍ OBCE SONNEVEND
A JINÍ ČEŠTÍ VLASTENCI,
KTERÍ JE UKRÝVALI BYLI
POPRAVENI. VĚČNÁ PAMĚT.

5.11.1941.41.

Ležáky

Osud Lidic čekal také osadu Ležáky. Čurdova zrada přivedla gestapo k informaci o radiostanici Libuše ukryvané v Ležákách a o síti devíti místních spolupracovníků se skupinou Silver A. 20. června začalo gestapo se zatýkáním. 24. června byla celá osada obklíčena oddíly SS a gestapem. Zatčené obyvatele převezli do Pardubic. Odebrali jim děti. 33 lidí bylo poté zastřeleno na popravišti u pardubického Zámečku. Zbývající dospělí byli zastřeleni (*muži i ženy*) později nebo zahynuli v koncentračních táborech. Represe si vyžádaly životy 57 lidí. Z Německa se vrátily pouze sestry Jarmila a Marie Štulíkovy. Obec byla vypálena a srovnána se zemí.

Další oběti - příklad

- Za dobu činnosti stanných soudů bylo na území protektorátu popraveno na 1585 vlastenců.
- Perzekuce byla cíleně zaměřená proti české inteligenci. Její příslušníci tvořili přes 21% popravených.
- Zvláštní soudní proces byl 3. září 1942 uspořádán proti představitelům pravoslavné církve ukrývajícím parašutisty. **ThDr. Vladimír Petřek, kněz Václav Číkl, Jan Sonnevend**, všichni účastníci odboje, byli odsouzeni k trestu smrti.

Na popravišti skončil i **biskup pravoslavné církve v ČSR Gorazd**. Pokoušel se zachránit pravoslavnou církev v ČSR a vzal celou vinu za skrývání atentátníků před okupačními úřady na sebe (přestože o úkrytu parašutistů v kryptě zpočátku vůbec nevěděl).

- Nacisté se mstili také na rodinách parašutistů

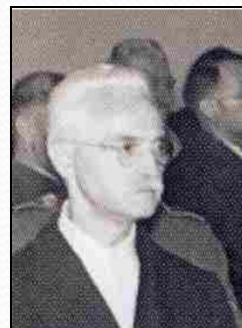
biskup Gorazd

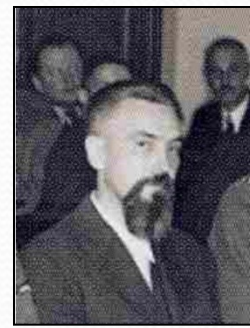
ThDr. Vladimír Petřek

Jan Sonnevend

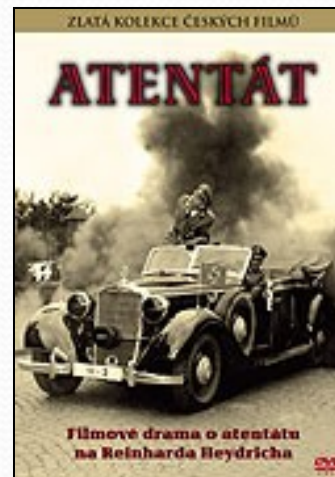
kněz Václav Číkl

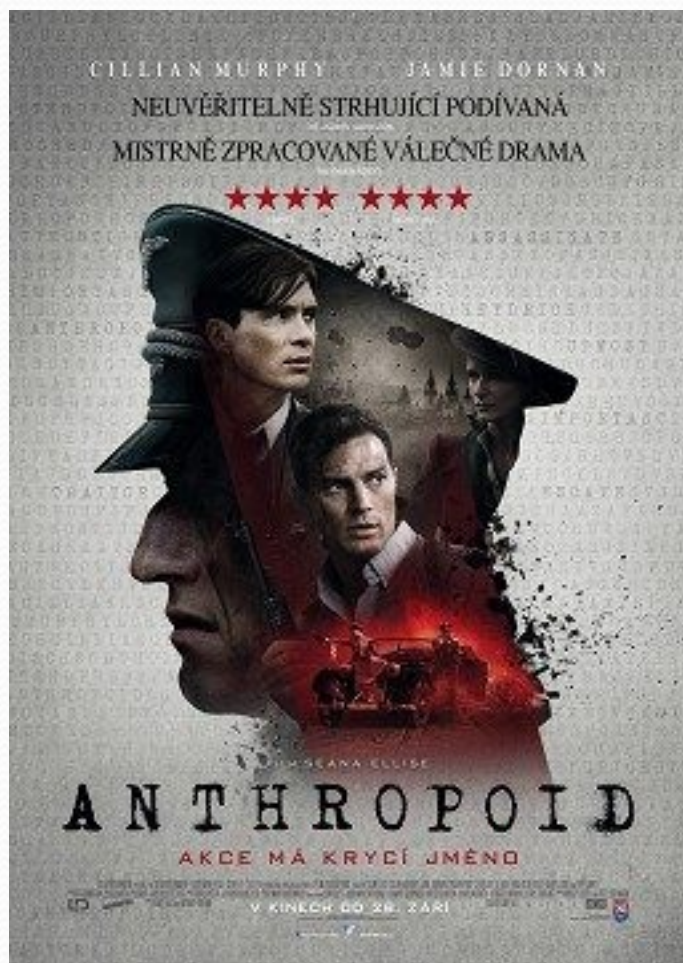
Nový pomník na místě atentátu

Atentát (1964) Jiřího Sequense

Zahraniční filmy z posledních let

Měl atentát smysl?

Odpověď má svá pro i proti.

Proti atentátu

- atentát si vyžádal příliš mnoho obětí (minimálně 1 500 mrtvých)
- prohloubilo se ponižování českého národa, který byl nucen „prokazovat věrnost“ říši např. při masovém shromáždění na Václavském náměstí

Pro atentát

- atentát byl v rámci druhé světové války naprosto ojedinělou a úspěšnou akcí nemající obdoby
- akce neobyčejně zvětšila prestiž naší země ve světě
- Velká Británie pod dojmem atentátu i obětí v Lidicích odvolala podpis pod mnichovskou dohodou a uznala předmnichovské hranice Československé republiky
- i potomci popravených odbojářů berou oběť svých příbuzných jako samozřejmost
 - někdo se nacistům přece musel postavit
- atentát alespoň částečně odčiňuje mnichovské trauma
- šlo o jednu z nejúspěšnějších „bojových“ akcí odboje
- Heydrich byl jedním z nejnebezpečnějších mužů Třetí říše (hlavní organizátor holocaustu) a jeho dalších případných obětí (i mezi Čechy) by bylo možná mnohem více...

Význam pro společnost?

V tomto příběhu najdeme:

- odvaha
- hrdinství
- láska k vlasti
- pomoc druhému člověku
- boj za hodnoty demokracie a humanismu
- obětování se (srovnání fanatismus SS)
- **zrada, teror, smrt nevinných, zločiny proti lidskosti**